REWIN

JAARVERSLAG REWIN WEST-BRABANT 2022

Voor woord

Het jaar 2022 stond in het teken van een snel veranderende wereld, met grote (economische) uitdagingen. Uitdagingen op het gebied van klimaat, circulair ondernemen, inclusiviteit en ketentransparantie. De regio wil door goede triple helix-samenwerking deze uitdagingen omzetten in kansen. Daarbij stond het met elkaar bepalen van de gezamenlijke ambitie centraal.

De triple helix-samenwerking Economic Board West-Brabant formuleerde daarbij een scherpe ambitie voor de regio in 2030: West-Brabant is in Nederland dé voorloper in de transitie naar een 'nieuwe economie' en is dé plek voor innovatieve ondernemers die daaraan bijdragen. Om dit te kunnen realiseren zijn goede verbindingen tussen de vele partijen uit overheid, onderwijs en bedrijfsleven essentieel. De regionale ontwikkelorganisatie REWIN pakt daarbij de rol van 'centrale spelverdeler' binnen het regionaal economisch ecosysteem.

Om de ambitie van de regio te halen, werken we in twee vierjaren Economische Agenda's naar die ambitie toe. De Board heeft de Economische Agenda 2023-2026 vastgesteld. De zeven bestaande programma's ontwikkelen we door. Voor 2023-2026 steken we vanuit de overlappende thema's 'Duurzame Economie' en 'Innovatief Ondernemen' in op vier programma's, gebaseerd op het economisch karakter van de regio. Dit zijn respectievelijk de programma's Circulair Ondernemen, Plantbased Ondernemen, Startup & Scale-ups en Innovatief mkb.

REWIN was in 2022 zelf ook volop in transitie. 'We verbouwden de winkel, maar bleven open'. Constante verandering vraagt ook iets qua werkwijze, specifieke vaardigheden en functioneren als flexibele, zelflerende organisatie. De verhuizing van REWIN eind december naar het nieuwe kantoor in het Merkhuis op de Triple O Campus faciliteert, met het open karakter van de ruimte, afstemming en programma-overschrijdende samenwerking. Een van de hoogtepunten van onze activiteiten in 2022 was FIC, het Festival Innovatie en Creativiteit, waarvan REWIN een van de initiatiefnemers was. Een festival vol energie, verrassingen, inspiratie, nieuwe inzichten, ontmoetingen en verbindingen. Onderdeel was de West-Brabant Summit, waar regionale bedrijven hun innovaties lieten zien. Praktijkvoorbeelden van hoe REWIN innovatie en creativiteit stimuleert voor een economisch sterk West-Brabant.

Verder was de profilering van REWIN een aandachtspunt. Om de rol van REWIN duidelijk neer te zetten, startten we in oktober 2022 met een profileringscampagne die aangeeft waar we voor staan.

REWIN. Vol energie voor hardwerkend, ondernemend en innoverend West-Brabant.

Vol energie werken we ook aan de toekomst van West-Brabant. Het komende jaar zullen we de basis die nu gelegd is verder doorontwikkelen. Dat vraagt om flexibiliteit en andere accenten, maar gaat altijd met trots op ons mooie West-Brabant!

Stephanie ter Borg
Directeur

Over REWIN

REWIN is de regionale ontwikkelorganisatie voor West-Brabant. We maken ons sterk voor transformatie en een toekomstgericht West-Brabant. Met ons unieke netwerk initiëren en versterken we triple helix-samenwerking en zorgen we dat ondernemers, kennisinstellingen en overheid elkaar vinden.

Wat doet REWIN?

We organiseren samenwerkingen en stimuleren innovatieve toepassingen. Dit doen we vanuit strategische programma's en concrete projecten. Tussen bedrijven onderling, en met kennis/onderwijsinstellingen en overheden. Vol energie voor hardwerkend, ondernemend en innoverend West-Brabant.

In 2022 deden we dit op basis van de oude economische agenda 'Hub voor Vernieuwend Ondernemerschap (2018 – 2022) vanuit de strategische programma's Agrofood/Biobased, Creatieve Dienstverlening, Hightech Maintenance, Logistiek, Startups, Groei MKB en Vestigen.

Raad van Commissarissen

De Raad van Commissarissen van REWIN kwam in 2022 vijf maal bijeen. De belangrijkste opgaven voor de RvC voor het afgelopen jaar waren de Economische Agenda, de positionering van REWIN en de interne organisatie, die bij continue externe ontwikkelingen en een nieuwe ambitie en agenda ook een constante doorontwikkeling vraagt en blijft vragen.

De profileringscampagne is positief gestart en zet REWIN duidelijk op de kaart. REWIN heeft opdracht gekregen om met de Economische Agenda 2023 - 2026 invulling te geven aan de nieuwe triple helix-ambitie van de regio voor 2030. Dit is in 2022 verder uitgewerkt in vier programma's en wordt met betrokken partijen gezamenlijk opgepakt. Zo vormt REWIN een sterk verbindende factor in de regionale ontwikkeling, vanuit gedeelde ambitie en verantwoordelijkheid.

Als Raad van Commissarissen zien we met vertrouwen dat REWIN goed op koers is, met gerichte focus. Vol energie voor hardwerkend, ondernemend en innoverend West-Brabant!

Ingrid Niessing
Voorzitter Raad van Commissarissen REWIN

West-Brabant

In West-Brabant werken we triple helix samen. De samenwerking tussen bedrijfsleven, onderwijs en overheid vindt vorm in de Economic Board West-Brabant.

Economic Board West-Brabant

Deze triple helix-samenwerking formuleert de ambitie van de regio, zet de koers uit en geeft oplossingsrichtingen aan. In 2022 vond heroriëntatie plaats en is de volgende ambitie voor de regio geformuleerd:

> **West-Brabant is in Nederland dé voorloper in de transitie naar een 'nieuwe economie' en is de plek voor innovatieve ondernemers die daaraan bijdragen.**

De activiteiten zijn uitgewerkt in de Economische Agenda 2023-2026. Voor de komende vier jaar zijn de kernthema's 'Duurzame Economie' en 'Innovatief Ondernemen' vastgesteld met aanscherping naar vier triple helix programma's Plantbased Ondernemen, Circulair Ondernemen, Startup & Scale-up en Innovatief mkb.

16 GEMEENTEN

70.000 VESTIGINGEN

700.000 INWONERS

370.000 BEROEPSBEVOLKING

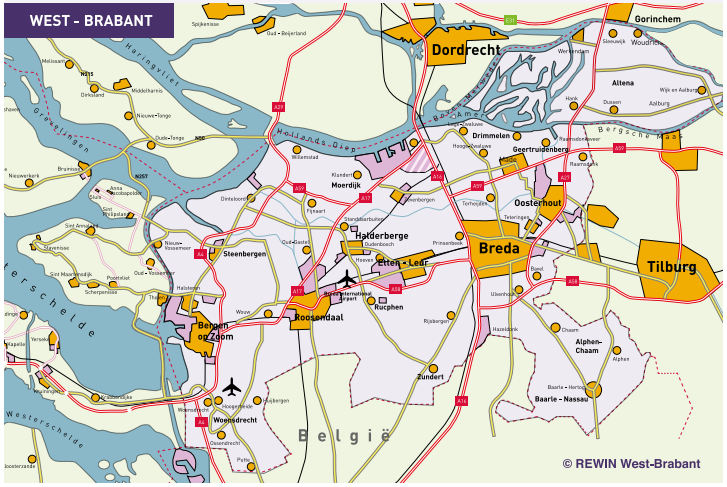
€31,6 MILJOEN BRUTO BINNENLANDS PRODUCT

330.000 BANEN

HBO AVANS EN BUAS

MBO CURIO E.A.

DIVERSE CAMPUSSEN EN FIELDLABS

Hightech Maintenance

West-Brabantse ondernemers, onderwijs en overheid zetten zich in 2022 samen weer volop in voor een optimale transitie naar industrie 4.0: een slimme en circulaire maak- en onderhoudsindustrie.

ENKELE HIGHLIGHTS

West-Brabant Data Economie
In het project West-Brabant Data Economie werden al diverse mooie cases afgerond. Bijvoorbeeld die van Cladding (Oosterhout).

Fieldlab DCMC
Eind mei opende het langverwachte Fieldlab DCMC, rond het onderhoud van composietmaterialen REWIN was vanaf het prille begin betrokken bij de totstandkoming.

Partner in WCM Fieldlab
REWIN is partner in WCM Fieldlab Via Appia. REWIN ondersteunt de disseminatie van de nieuwe kennis-producten uit het fieldlab.

EDIH Zuid-Nederland
De EDIH (European Digital Innovation Hub) Zuid-Nederland werd een feit. REWIN helpt (mkb) bedrijven bij het digitaliseren van hun bedrijfsprocessen, producten, diensten en supply chain. Breda Robotics, een mede-initiatief van REWIN, breidde uit naar 18 partners, waaronder nu ook Curio. Werkendam Maritime Industries ontving een bijdrage uit het door RWB beheerde O&O-fonds voor de verkenning naar het ontwikkelen van een maritieme campus in Werkendam.

SynchUp!
Ons nieuwe initiatief innovation & businessbooster SynchUp! stelde de eerste drie challenges open, van Fokker, Philips en Vanderlande. 4 Mkb'ers en start-ups zijn met hun idee of oplossing op weg om een innovatiecontract te verdienen.

Vooruitblik 2023
Het programma HTM werd in 2022 afgerond. Twee pijlers ervan, digitalisering en robotisering, blijven van belang voor het realiseren van onze nieuwe programma-ambities. Zowel binnen het thema Duurzame Economie als in Innovatief Ondernemen zetten we die faciliterende technologieën in op weg naar de nieuwe economie.

Logistiek

2022 stond in het programma Logistiek vooral in het teken van verslimmen en verduurzamen. We zetten stappen in het ontwikkelen van praktische instrumenten voor de digitalisering en dataficering van logistieke processen. Verschillende samenwerkingsverbanden leverden concrete resultaten op.

ENKELE HIGHLIGHTS

Logistics Robotics Experience Center
In februari was de officiële aftrap van het Logistics Robotics Experience Center, dat de haalbaarheid onderzoekt van een 'experience center' voor autonome mobiele robots (AMR) voor de logistieke sector, bij Schavemaker in Moerdijk. Het heeft een demonstratiefunctie van de werking van robots in een operationeel logistiek bedrijf. Er is ook een demo-opstelling met AMR's opgebouwd bij Schavemaker in Breda-Hazeldonk.

Data Science voor Logistieke Innovatie
REWIN werkte met Logistics Community Brabant en een twintigtal bedrijven 3 jaar samen in het DALI-project (Data Science voor Logistieke Innovatie). Het project nadert zijn einde en leverde vijftien concrete producten en diensten op. Vorig jaar deden we o.a. in triple helix-verband een pilot met Sentors en Monotch op Haven- en Industrieterrein Moerdijk rond het verzamelen van betrouwbare data en het veilig ontsluiten daarvan. LCB ontwikkelde drie sensorkits die bedrijven kunnen testen, in combinatie met een whitepaper over de toepassing van nieuwe sensoren in de logistiek. Ook deelden we de opgedane kennis over de mogelijkheden om binnen een logistieke keten digitale samenwerking op te zetten.

Smart Logistics Connected
In 2022 sloten we het O&O-project Smart Logistics Connected af. Dit leidde tot meerdere mooie successen.

Digital Data Square Zuid-Nederland
In Digital Data Square Zuid-Nederland werkten 15 bedrijven en 4 kennispartners hard aan innovaties binnen de thema's robotics & automation, smart supply chain contracts, digitale atlas en AR/VR & serious gaming. Zo verkent VDL Steelweld met o.a. Frigo en CCT hoe een AGV (automatic guided vehicle) in het achterland kan worden ingezet en een stukje over een semi-openbare weg kan rijden.

Vooruitblik 2023
Na jarenlange gerichte, programmatische inzet van REWIN voor de West-Brabantse logistieke **sector**, komt daar in 2023 een eind aan. Door de koerswijziging van de Economic Board West-Brabant richten we ons nu op **transities** die voor de regio belangrijk zijn, onder andere op het gebied van plantbased ondernemen en circulair ondernemen. Logistiek speelt een belangrijke rol in de daaraan gerelateerde ketens. Innovaties en slimme instrumenten uit die sector blijven dus van groot belang. Via Logistics Community Brabant blijft de toepassing ervan, ook in onze regio, geborgd.

Agrofood/ Biobased

In het programma Agrofood/Biobased werkten we in 2022 verder aan het uitbouwen van de sterke punten van onze regio. De agrarische sector is er zo een. West-Brabant was en is goed in het ontwikkelen van nieuwe teeltmethodes, en het daarbij slim toepassen van moderne techniek.

Samen bedenken we innovatieve manieren om plantbased materialen toe te passen in producten voor consumenten en bijvoorbeeld de bouw. De nadruk komt zo steeds meer te liggen op het toekomstbestendig maken van de sector. REWIN jaagt die ontwikkelingen aan, veelal in nauwe samenwerking met de partners in de Innovatie-agenda Landbouw en Voedsel Noord-Brabant: provincie, Brainport, Agrifood Capital en BOM.

ENKELE HIGHLIGHTS

Innovatiecoalitie Ecosysteem Eiwittransitie
Zo wisten we uit de Innovatiecoalitie Ecosysteem Eiwittransitie Brabant financiële middelen toe te leiden naar twee West-Brabantse innovators: Green Protein Excellence Center en Delta Agrifood Business. En haakten we ondernemers in de agro-sector aan op de kennisdelingsactiviteiten binnen het project agroBOTS, over innovaties rond robotica.

Slimme Agroketens-project
We rondden het Slimme Agroketens-project af; een mooie stap naar duurzamere en efficiëntere productiemethodes.

BioVoice
Ons initiatief BioVoice leverde interessante samen-werkingen op. De mkb'er Comgoed bijvoorbeeld verdiende een innovatiecontract met Cosun. Comgoed bedacht een manier om digestaat uit rest-stromen van suikerbieten te gebruiken als vervanger van veen in substraat voor de tuinbouw. Het succes van BioVoice legde de basis voor het afgeleide programma SynchUp!, een product van REWIN.

SeaBioComp project
Andere toepassingen van biobased materialen in non-food (maritieme) producten onderzochten we in het SeaBioComp project, dat een aantal interessante demoproducten opleverde. SeaBioComp eindigt in 2023.

Vooruitblik 2023
In het programma Plantbased Ondernemen bouwen we in 2023 verder op de fundamenten van het programma Agrofood/Biobased.

Creatieve Dienstverlening

In het West-Brabantse sectorprogramma Creatieve Dienstverlening gebruiken we professionele creativiteit als sleutel tot waardecreatie. Hierin staan samenwerking en doen centraal.

Zo stimuleren we West-Brabantse ondernemers om op een andere manier naar hun organisatie te kijken. Doel: (door)ontwikkeling faciliteren en bedrijven helpen innoveren.

Creatieve dienstverleners in de hele breedte van de sector - van conceptbedenkers en strategen tot digitaliseringsspecialisten en imagineers – zetten binnen het programma hun kennis en kunde in om mooie dingen te realiseren.

ENKELE HIGHLIGHTS

FIC Festival
Het onbetwiste hoogtepunt van 2022 was het Festival Innovatie en Creativiteit: FIC. Op 2 juni kwam de creatieve sector samen met innovatieve West-Brabantse bedrijven, vertegenwoordigers van regionale overheden en onderwijsinstellingen op de Triple O Campus in Breda. Het resultaat: een prachtige synergie in festivalsfeer vol nieuwe inzichten, ervaringen, workshops, meetings en zeker ook *onverwachte* ontmoetingen. FIC '22 werd een groot succes. Ook door de inbreng van de Young Creatives Community; het netwerk voor alle studenten die bezig zijn met een creatieve opleiding.

Creative Business Foundation
Tijdens FIC werd ook de Creative Business Foundation gelanceerd (CBF). Een netwerk van creatieve ondernemers, jonge talenten, onderwijsinstellingen, gemeentes en andere organisaties. CBF zet zich met verrassende oplossingen in voor de transitie naar de nieuwe economie.

Vooruitblik 2023
Binnen het thema duurzame economie wordt ingezet op de transitie van dierlijke naar plantaardige eiwitten, naar plantaardige non-food toepassingen en van lineair naar circulair ondernemen. Creatieve denkkracht en digitalisering spelen hierin een rol om dit te laten slagen.

Startups: B'WISE

Met het programma B'WISE biedt REWIN startups kennis, ondersteuning en coaching.

ENKELE HIGHLIGHTS

B'WISE incubator

2022 stond in het teken van diverse nieuwe ontwikkelingen, met als hoogtepunt de opening in februari van de B'WISE incubator in Breda. De locatie in Breda omvat een verdieping van circa duizend vierkante meter met 18 kantoren en laag-drempelige flexplekken. Er is ook een gezamenlijke ontmoetingsplek voor workshops, kennissessies en evenementen: het Venture Café. Daar, en in héél West-Brabant, biedt B'WISE inhoudelijk support, een ondernemend netwerk en hulp bij het ophalen van funding voor West-Brabantse startups. B'WISE, de turbo voor regionale startups, zette zelf ook de turbo aan. Binnen 4 maanden zat de hele verdieping vol, werd het B'WISE-team uitgebreid en zijn partnerships aangegaan voor het programmeren van events en bijeenkomsten.

Braventure

B'WISE heeft voor West-Brabant de trekkersrol voor Braventure, is actief als ondersteuner van aanvragen SIR (Stimulering Innovatie in de Regio), is aanjager voor de Financieringstafel en is breed inzetbaar voor het aantrekken van funding voor startups. In 2022 ondersteunde B'WISE samen met de gemeente Breda bijvoorbeeld startup TUX bij het verkrijgen van funding van € 350.000 uit het Brabant Startup Fonds. Hiermee werd voorkomen dat TUX vertrok naar de automotive campus in Helmond.

Vooruitblik 2023

In 2022 heeft B'WISE ook de grondslagen gelegd voor de start van een intensief events-programma en intensieve community building. Daarmee kan het in 2023 verder knallen. De activiteiten zijn gegroepeerd rond de 4 pijlers: B'ACCELERATED, B'FUNDED, B'CONNECTED en B'INCUBATED. De respectievelijke doelstellingen zijn versnelling van groei door nieuwe kennis, verbeteren en vergroten van de toegang tot financiering, netwerk building plus leider-schap en het bouwen van hubs binnen specifieke ketens (verticals).

Groei MKB

Het programma Groei MKB verbindt mkb'ers met elkaar, met onderwijsinstellingen en met regionale overheden. In verschillende groei- en innovatieprojecten focust REWIN op financiering, digitalisering, dataficering, verduurzaming en verbinding.

ENKELE HIGHLIGHTS

Parels van West-Brabant
Op 6 april vond bij B'WISE de kick-off plaats van de "Parels van West-Brabant". Uitgangspunt is om de innovatieve, inspirerende West-Brabantse startup- en mkb-parels in de regio te verbinden in een netwerk waarin men elkaar weet te vinden en inspireren.

Be inspired tour on digital & data
In 2022 gingen drie datacoaches aan de slag die regionale mkb-ondernemers informeren over de noodzaak en de kansen van digitaliseren en dataficeren. Voor specifieke projecten zijn vouchers beschikbaar. In november vond de "Be inspired tour on digital & data" plaats, een unieke bustour met 35 West-Brabantse directeuren langs inspirerende haltes op het gebied van digitalisering en dataficering.

Symbiosis4Growth
Het uitwisselen van reststromen staat centraal in het project Symbiosis4Growth. Een voorbeeld van een geslaagde match zijn de soldaatvliegen van Protix in Bergen op Zoom, die gevoed worden met reststromen. Het thema duurzaam kwam ook terug bij het accountmanagersoverleg met de account-managers van de 16 West-Brabantse gemeenten dat REWIN op 10 november organiseerde bij Van der Avoirt Trayplant en dat veel inspiratie opleverde.

Vooruitblik 2023
In 2023 is het aangescherpte programma Innovatief mkb erop gericht om West-Brabantse mkb'ers te helpen groeien en slagen in de transitie naar de nieuwe economie. We zullen energie steken in het uitbreiden van het parelnetwerk West-Brabant. Naast innovatiebevordering blijft dataficering een belangrijk aandachtspunt voor het faciliteren en realiseren van onze nieuwe programma-ambities, zowel binnen het thema Duurzame Economie als Innovatief Ondernemen.

Vestigen

Acquisitie is het afgelopen jaar veranderd. De acquisitie van nieuwe vestigers staat sowieso onder druk door schaarste aan bedrijfskavels, aanbod van arbeidskrachten en beschikbaarheid van elektriciteit. Maar als regio is er ook de duidelijke keuze gemaakt voor *strategische acquisitie*: het acquireren van bedrijven die een meerwaarde creëren binnen het regionale ecosysteem.

In 2022 zijn diverse bedrijven begeleid bij vestiging, waarbij we acquisitieactiviteiten al speciaal hebben afgestemd op de programma's van de nieuwe Economische Agenda: Plantbased Ondernemen, Circulair Ondernemen en Start- & Scale-ups en Innovatieve mkb'ers.

Diverse vestigingen hebben we samen met onze acquisitiepartner BOM (Brabantse Ontwikkelings-maatschappij) gerealiseerd.

ENKELE HIGHLIGHTS

Lemken
Zoals het Duitse Lemken, die ca. 18 miljoen gaat investeren in een nieuwe fabriek op Nieuw Prinsenland (gemeente Steenbergen) en die in oktober 2023 haar deuren zal openen. De innovaties van Lemken op het gebied van landbouwrobots en slimme digitale onkruidbestrijdingstechnieken zijn een mooie aanvulling op de al in West-Brabant aanwezige kennis en kunde. Dit sluit goed aan bij het programma Plantbased Ondernemen dat als doel heeft om de regio West-Brabant voorloper en internationaal marktleider te laten zijn in de transitie van dierlijke naar plantaardige eiwitten en plant-based non-food toepassingen.

UBQ Materials
Een ander voorbeeld is de vestiging van het Israëlische UBQ Materials, waarvan de 1ste productielijn gereed zal komen in het tweede kwartaal van 2023, met ca. 150 werkzame personen. Dit innovatieve bedrijf maakt uit huishoudafval een grondstof voor de kunststofverwerkende industrie en kan een meerwaarde vormen binnen het nieuwe programma Circulair Ondernemen.

Vooruitblik 2023
Het komende jaar zal strategische acquisitie zich richten op het binnenhalen van specifieke vestigers én specifieke kennis, in combinatie met activiteiten om bedrijven met een duidelijke toegevoegde waarde te binden aan de regio. Dit omvat het stimuleren van verbindingen tussen innovatieve bedrijven onderling en met kennisinstellingen. Acquisitie vindt daarbij ondersteunend plaats rond de thema's Duurzame Economie en Innovatief Ondernemen.

REWIN

REWIN West-Brabant
Triple O Campus - Merkhuis
Reduitlaan 25e
4814 DC Breda

info@rewin.nl
076 - 56 46 780
www.rewin.nl

Volg ons

REWIN. Vol energie voor hardwerkend, ondernemend en innoverend West-Brabant